

wisselwerking staat, dat het grootst mogelijke nuttig effect (verkorting van de geheele genitaal-buis met verwijdering van zijn orificium) wordt verkregen. Wat de innervatie betreft, is het niet noodig in het lendenmerg afzonderlijk centra voor corpus en cervix aan te nemen, daar KEIFFER's proeven bewijzen dat één zelfde prikkel contractie of verslapping geven kan, al naarmate van den spanningstoestand, waarin de spier van te voren verkeert.

De door KEIFFER ontdekte sphincter-werking opent een nieuwe richting van denken, zoowel ter verklaring van pathologische toestanden als van physiologische processen. Niet onwaarschijnlijk is zij ook voor het bevruchttingsproces van gewicht; bepaaldelijk voor het indringen van sperma binnen den uterus tijdens de cohabitatie.

Als direct praktisch nut volgt uit KEIFFER's onderzoek de raad, om bij atonische bloedingen post partum als laatste middel transfusie van serum toe te passen.

CATHARINE VAN TUSSENBROEK.

INGEZONDEN.

VOORSTEL C DER AFDEELING DORDRECHT EN O.

Zij, die met mij tegenstanders zijn van het toezicht op de prostitutie (z.g. „reglementeering”) hebben in de laatste jaren geen reden tot klagen.

In een aantal steden reeds is het door ons gewraakte stelsel verlaten.

De stemmen van mannen als BLOOKER en VOÛTE, onlangs in den Amsterdamschen Gemeenteraad gehoord, hebben ook in medische kringen veel aandacht getrokken en vinden een weerklank in hetgeen de collegae BROES VAN DORT en RIETEMA in het nummer van 15 Mei van dit *Tijdschrift* schreven.

En nu komt de Afd. Dordt en O. met het voorstel aangaande deze quaestie een nieuw rapport door de Maatschappij te doen uitlokken.

De toelichting van dit voorstel bevat een paar woorden, die mijne aandacht trokken wil vestigen, nl. deze: „A priori zijn de meesten van ons „de overtuiging toegedaan, dat reglementeering wenschelijk is, doch onze „argumenten berusten niet op zoo zekere gronden, dat zij overtuigend zijn”.

In den strijd over dit vraagstuk toch is altijd gaarne gebruik gemaakt van het argument, dat de medische tegenstanders van de reglementeering slechts enkele zijn, en de overgrootste meerderheid der geneeskundigen aan de zijde der verdedigers staan. Ik hoop dat de Dordtsche collegae het mij niet kwalijk zullen nemen, wanneer ik dankbaar nota neem van hun uitspraak, dat die meening van de meerderheid bij velen niet rust op „zoo „zekere gronden, dat zij overtuigend zijn” doch is een overtuiging „a priori”, een apriorisme (alias: een vooringenomenheid).

Inderdaad, in de bovengenoemde omstandigheden ligt iets gunstigs voor het voorstel *Dordt*. Toch meen ik de aanneming daarvan te moeten ont-raden.

Het kan niet de bedoeling der voorstellers zijn, dat de te benoemen Commissie de prostitutiequaestie, zij het ook alleen haar hygiënische zijde, weêr geheel ga onderzoeken. Al wat daarover is geschreven eenerzijds door VAN OVERBEEK DE MEIJER, VAN DOOREMAAL, GODEFROI, FOKKER, anderzijds door HERMANIDES, MENNO HUIZINGA, CHANFLEURY, GUNNING (om slechts het voornaamste te noemen enkel uit de medische Nederlandsche literatuur) is nog tot ieders beschikking, evenals de vroegere discussies in de Algemeene Vergadering en het werk van vroegere Commissies.

Het zwaartepunt van het onderzoek zou dan ook geheel vallen moeten op de „ervaringen der laatste jaren vooral in de gemeenten waar de regle-„mentering is afgeschaft” (slotalinea toelichting).

Van ouds heeft men op dit gebied afzonderlijk gehouden waarnemingen ontleend aan de burgerpraktijk en zulke verzameld in de legerstatistieken.

Dat eerstgenoemde nauwelijks meer waarde kunnen hebben dan die van benaderingen, persoonlijke indrukken, kan niemand verwonderen. De moeilijkheid om aangaande dit punt tot eenigszins sprekende conclusies te komen kan men bijv. leeren kennen uit het rapport eener Commissie ad hoc, in 1891 in *Groningen* benoemd (dit *Tijdschrift* 1893, II, blz. 289 v.v.). In Groningen nu verkeerde men nog in het gunstige geval, dat eenige jaren te voren een dergelijk onderzoek had plaats gehad en men dus althans te beschikken had over cijfers vóór en na de opheffing van het toezicht verzameld. Waar men in de meeste andere steden dit gunstig moment zal missen, belooft een dergelijk onderzoek al zeer weinig.

Men zou dus wel weer genoodzaakt zijn zich te bepalen tot het vergelijken van cijfers der legerstatistieken, die zonder twijfel zich in menig opzicht voor een dergelijk onderzoek aanbevelen.

Ik wil nu hier niet ingaan op de redenen die het generaliseeren van resultaten uit militaire statistieken verkregen — het overbrengen daarvan ook op de burgermaatschappij — onraadzaam maken, maar alleen er op wijzen, dat het onderzoek door Dordrecht e. O. gewenscht juist op een zeer ongelukkig oogenblik bij de militaire statistiek om inlichting zou aankloppen.

Het is nl. 1/2 zes jaren geleden, dus juist in den tijd toen het sanitair toezicht in sommige plaatsen pas afgeschaft was, in andere afgeschaft stond te worden (Groningen 1889, Venlo 1890, Harderwijk 1891, Alkmaar en den Helder 1893), dat een wijziging is aangebracht in de manier waarop de venersische ziekten in de registers van den Mil. Gen. Dienst werden ingeschreven. Deze wijziging is een zeer groote verbetering geweest, vooral hierin, dat tegenwoordig afzonderlijk worden opgeteekend de gevallen van eerste besmetting en die van recidief of van reeds langer bestaan hebbende ziekten.

Die verbetering is ingevoerd omdat door het verwaarloozen dezer onderscheiding de vroegere cijfers voor statistische bewerking waardeloos waren.

Het is nu echter duidelijk dat een vergelijking van cijfers volgens twee zoo verschillende methoden verzameld, nooit tot een bruikbaar resultaat zal kunnen leiden.

Het komt mij voor, dat aanneming van het voorstel Dordt alleen reeds om deze redenen geen nut zou opleveren.

Dr. D. SNOECK HENKEMANS.